

Dyspraksja – objawy, przyczyny, terapia

Czy dyspraksja może mieć wpływ na rozwój umiejętności szkolnych i zachowanie dziecka?

Gdy dziecko ma problem z koordynacją ruchową, potyka się o własne nogi, nie zauważa przeszkód i uderza o nie, ma problem z jazdą na rowerze, ma bałagan na biurku, plecak niedomknięty itp., to wpływa to na funkcjonowanie dziecka w szkole i rozwój jego umiejętności szkolnych.

Czy to są objawy dyspraksji?

Prawdopodobnie tak. Wynika to z definicji dyspraksji, która to, najprościej mówiąc, dotyczy zaburzeń koordynacji ruchowej, planowania i organizacji ruchu, jak też myśli i uczuć.

Pojęcie dyspraksji pochodzi z języka greckiego i składa się z dwóch słów: „dys” – oznacza chorobę, nieprawidłowość, zaburzenie i „praxis” – oznacza pracę, robienie czegoś, czyn.

Praksja natomiast to zdolność do planowania i wykonywania sekwencyjnych, niewyuczonych ruchów. Rozwijają się w procesie interakcji dziecka z otoczeniem i jest odbiciem jakości procesów integracji sensorycznej.

W latach 70. i 80. ubiegłego wieku dzieci takie określane były słowami niezdara, gapa. Nie były w stanie wykonać zadań na czas. Czynności życia codziennego sprawiały im wielką trudność. Wyglądały tak, jakby nie zdążyły się do końca ubrać, niezasnurowane buty, niezapięte guziki, na lekcjach w-f nie były wybierane do zespołu. Zawsze trzeba było na nich czekać. Zawsze były ostatnie.

Obecnie, kiedy zgłębiono temat dyspraksji w aspekcie integracji sensorycznej i rozwinęły się różne terapie, wiemy, że przyczyną zachowań dyspraktyka są zaburzenia procesów integracji sensorycznej (SPD – sensory processing disorders) szczególnie w obszarach, które opracowują informacje dotykowe, proprioceptywne i przedsionkowe. Planowanie motoryczne zależy od właściwego przetwarzania bodźców wejściowych z tych właśnie układów.

Różnicowanie dyspraksji jest trudne, ale gdy rozwój intelektualny dziecka jest prawidłowy, a umiejętności samoobsługi pozostają daleko w tyle, wówczas możemy podejrzewać dyspraksję.

Objawy dyspraksji:

- niezgrabność ruchowa , zaburzona koordynacja ruchowa, potykanie się o własne nogi;
- problemy z pisaniem, czytaniem, odwzorowywaniem wzorów, naśladownictwem ruchu;
- problem z wchodzeniem i schodzeniem ze schodów, sznurowaniem butów, ubieraniem;
- zły chwyt pisarski, trudność w czynności wycinania nożyczkami.

Trudności te powodują często u dziecka osamotnienie, poczucie winy, poczucie niesprawiedliwości, gniew, obniżenie poczucia własnej wartości.

Jak pomóc dziecku z dyspraksją?

Wiadome jest, że z dyspraksji się nie wyleczy, towarzyszy przez całe życie. Można ją tylko załagodzić, ale wymaga to codziennej, żmudnej pracy. Należy więc stosować następujące zasady:

1. Wprowadzić stały plan dnia – daje to poczucie bezpieczeństwa.
2. Nawiązywać kontakt wzrokowy.
3. Nie rzucać poleceń w przestrzeń, musi być konkretnie skierowane do tego dziecka.
4. Wykonanie polecenia, np. „posprzątaj biurko”, musi być podzielone na fazy tej czynności: „zamknij książkę”, „włóż do plecaka”, „weź zeszyt”, „włóż do plecaka” itd.
5. Można opisać pudełka, pojemniki, schowki: tu są zeszyty, tu zabawki, samochodziki itd.
6. Pozwalać dziecku na własne pomysły, rozwijać przez to jego kreatywność.
7. Nie mówić, że pracuje wolno, raczej dawać mu więcej czasu na wykonanie zadania, motywować.
8. Odkrywać jego talenty i pozwolić rozwijać pasje.
9. Wzmacniać poczucie jego wartości, doceniać jego zaangażowanie, chwalić i nagradzać.
10. Dawać wybór aktywności.
11. Mówić o emocjach, nazywać je, a w grupie określić zasady współpracy, tak aby grupa ta stworzyła bezpieczne warunki do nauki i zabawy.

Z dyspraksji nie można wyrosnąć, ale trzeba nauczyć się z nią żyć.